

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 92 din 29 iunie 2022

Către: **AUTORITĂȚILE MUN. CHIȘINĂU**
CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII
MOLDOVA
INSTANȚA DE JUDECATĂ COMPETENTĂ

OPINIE

***privind acțiunile de anulare în instanța
de contencios administrativ a
actelor autorităților mun. Chișinău
privind stabilirea tarifelor la transportul public de călători***

În adresa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a parvenit adresarea din partea autorităților mun. Chișinău (fiind membru al CALM) privind suportul și intervenirea în situația ce s-a creat în legătură cu actele privind tarifele la transportul municipal de călători.

CALM a analizat situația în cauză, reieșind din sarcinile și scopurile statutare, precum și prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL) – în speță a mun. Chișinău, stabilind următoarele.

1. ***Aspecte introductive.*** La data de 13 iunie 2022 Consiliului municipal Chișinău a aprobat Decizia nr. 6/1 „Cu privire la modificarea și abrogarea unor acte normative” prin care a fost aprobată Metodologia calculării și reglementării tarifelor și costurilor pentru serviciile de transport de călători, costului unui vehicul-kilometru și mecanismul de aplicare și reglementare a abonamentelor de călătorie, precum și pusă în sarcina Primarului General al municipiului Chișinău de a stabili valoarea de referință pentru calcularea tarifului de călătorie cu troleibuzul și autobuzul și de a aproba tarifele pentru călătorie în transportul public din municipiul Chișinău, conform anexei la decizie. Respectiv la 23 iunie 2022 a fost emisă

Dispoziția Primarului General nr. 282-d „Cu privire la stabilirea tarifelor de călătorie în transportul public din municipiul Chișinău”.

Prin cererile în judecată (în contenciosul administrativ), din 22 și 24 iunie 2022, Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a adresat la Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) privind anularea actelor menționate, deși, fiind vorba de 2 acte normative, conform art. 191 alin. (2) din Codul administrativ al RM nr.116/2018 (CA al RM) doar „*curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate*”.

2. **Principii și standarde în domeniu. Unele constatări.** Activitatea APL, inclusiv a autorităților mun. Chișinău este garantată prin prisma principiilor autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice (descentralizării administrative) ca principii constituționale și internaționale (Constituția Republicii Moldova (art. 109); Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985). În contextul acestor principii fundamentale art. 62 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală stabilește următoarele principii ale controlului administrativ în speță:

- ”respectarea *proporționalității între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care le protejează;*

- neadmiterea *limitării dreptului autorității administrației publice locale de a administra în mod autonom, în condițiile legii, afacerile ce țin de propria competență.,,*

În cazul respectiv avem bănuieli rezonabile privind faptul că controlul actelor respective este un control excesiv ce admite un amestec în gestionarea afacerilor locale, asemenea situații de control excesiv (sau cu tentă politică) fiind constatate în multiplele Recomandări ale Consiliului Europei privind democrația în RM. Considerăm că instanța, în afară de competență jurisdicțională, trebuie să examineze și exercitarea dreptului discreționar a ambelor părți conform scopului acordat de lege (art. 225 din CA al RM).

2.1. Astfel nu se pune la îndoială că domeniul respectiv (transportul public) este competența autorităților mun. Chișinău, însă autoritatea de control prin interpretări și alegeri selective a prevederilor normative efectiv se amestecă în activitatea APL, indirect apreciind ce trebuia să facă consiliul și ce trebuia să facă autoritatea executivă (primarul general)... Respectiv conform art. 4 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă transportul public este un domeniu propriu (descentralizat) al APL. Iar art. 4 alin. 2 și 4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale (Întinderea autonomiei locale) stabilește: „autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, **capacitatea deplină** de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, **depline și exclusive**. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege.”. ***Constatăm că exercitarea competențelor (emiterea actelor) în speță au fost rezultatul***

colaborării dintre autoritatea locală deliberativă (Consiliul municipal) și autoritatea locală executivă (Primarul general). Consiliul a stabilit regulile în domeniul transportului public de pasageri, iar primarul le-a aplicat nemijlocit, reieșind din situația concretă. Aceste aspecte privind *autonomia decizională* ("dreptul autorităților publice locale de a adopta liber decizii, în condițiile legii, fără intervenții din partea altor autorități publice, în scopul realizării intereselor sale") sunt reglementate prin *lege specială* - conform art. 6 alin. (1) din Lege nr. 136/2016 privind statutul municipiului Chișinău „Consiliul municipal are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local în teritoriul orașului Chișinău și în cele de interes municipal – în teritoriul municipiului, cu excepția problemelor ce țin de competența altor autorități publice.”. iar conform art. 15 alin. (2) din aceeași lege „Primarul general, în calitatea sa de autoritate publică executivă, exercită și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare sau delegate/încredințate de consiliul municipal”. ***Astfel constatăm că actele respective sunt adoptate în limitele prevederilor și standardelor privind funcționarea APL, inclusiv aplicarea instituției delegării permise de lege și ca element indisolubil al autonomiei. Prevederile legislației din transportul rutier, invocate de autoritatea de control, indică dimensiunea domeniului și împuternicirile diferitor autorități (inclusiv locale), dar nici cum procedura sau modul de activitate a acestora, reglementată prin legislația APL specială.***

2.2. ***Dreptul autorității de control de a sesiza direct instanța de contencios administrativ și de a suspenda actele autorităților mun. Chișinău.*** În contextul celor menționate privind controlul excesiv sau abuziv, ***ridică multe semne de întrebare de ce nu este respectată procedura prealabilă de notificare***, iar pentru aceasta trebuia să fie aduse probe sau argumente veridice privind consecințe sau pagube eminente interesului public de către autoritatea de control, ***fapt ce lipsește (și ridică bănuielile expuse anterior)***. Oare poate, dimpotrivă, tergiversarea aprobării tarifelor poate duce la colapsul sau falimentul transportului public municipal de pasageri, adică într-adevăr consecințe grave interesului public? În context lipsesc și argumentele privind suspendarea actelor autorităților mun. Chișinău. Plus la aceasta, dacă suspendarea actului administrativ a rămas la nivel de drept în legislația mai veche din domeniul APL, acest drept nu și-a găsit realizare pe deplin (mecanism) în procedura de contencios administrativ, adică conform Codului administrativ al RM instanța de contencios administrativ poate suspenda doar actele administrative individuale, dar nu și normative (actele în speță).

2.3. ***Expertiza anticorupție, etc. a actelor normative a APL.*** Invocarea de către autoritatea de control a expertizei obligatorie anticorupție a actelor autorităților mun. Chișinău este discutabilă reieșind din sensul legii, specificul APL și mecanismul instituțional existent. Această cerință este stabilită pentru actele normative, și în cazul APL poate fi efectuată prin diferite forme (inclusiv în procesul dezbaterilor, audierilor), ori APL nu au structură și resurse dedicate pentru aceasta ca în cazul autorităților centrale. Respectiv conform art. 6 alin. (5) și

(6) din Legea nr. 435/2005 privind descentralizarea administrativă „delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora. *Delegarea de competențe este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente*”. **Prin urmare expertiza anticorupție se transformă pentru APL într-o cerință facultativă, dar oricum nu poate servi drept condiție ce afectează valabilitatea actelor în speță.**

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că autoritatea de control a acționat în exces și cea mai bună soluție ar fi ajungerea la o înțelegere amiabilă între părți prin retragerea acțiunii în anulare, adică în spiritul raporturilor de colaborare între APC și APL.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: V.Rusu, expert CALM
tel. 0795 88 165; 022 22 35 09